

FXIIa ble identifisert som en prediktor for nytt akutt koronarsyndrom. Residiv av akutt koronarsyndrom i løpet av en 18 måneders median observasjonsperiode (n = 62) forekom hos 32,0 % versus 16,9 % av pasientene med FXIIa henholdsvis over og under 75 %-percentilen. Tiden frem til hendelsen var kortere hos pasienter med et høyere nivå av FXIIa.

Fremtidige studier med en inert kontrollsubstans bør sette søkelyset på en optimal dosering av n-3-PUFA.

Avhandlingens tittel

Risk evaluation in atherothrombogenic populations receiving a high dose of n-3 fatty acids, with special reference to homocysteine, tissue factor, activated factor XII and peroxidation

Utgår fra

Institutt for Indremedisin

Disputas 1.4. 2004

Universitetet i Bergen

Heidi Grundt

heidi@madlalia.no

Medisinsk klinikk

Helse Stavanger HF – Sykehuset

4068 Stavanger

form på de voksende tennene. Aktiviteten til dette genet identifiserte også et nytt mulig signalsenter i tannen etter fødselen. Dette åpner for at ulike molekylfamilier kan ha både nevregulatoriske og morfogenetiske roller, og således koordinere innervasjon og vekst av samme organ.

Avhandlingen identifiserer også faktorer som regulerer Semaphorin3A under tannutviklingen, og indikerer at et koordinert samspill mellom ulike vevstyper, såkalte epitelial-mesenkymale interaksjoner, er nødvendig både for organ- og nerveutvikling.

Avhandlingens tittel

Axon guidance molecules in tooth morphogenesis and innervation

Utgår fra

Institutt for anatomi og cellebiologi

Disputas (dr.philos.) 14.11. 2003

Universitetet i Bergen

Sigbjørn Løes

sigbjorn.loes@iac.uib.no

Odontologisk fakultetsadministrasjon

Årstadveien 17

5009 Bergen

Koordinering av nervevekst og organ dannning

I løpet av fosterlivet er danningen av organer avhengig av et nøye samspill mellom ulike celler og vevstyper i fosteret. Tenner under utvikling har vist seg å være gode modeller for å beskrive de ulike signalveiene som cellene benytter for å kommunisere seg imellom under denne utviklingen, og flere av genene som er ansvarlig for dette spillet er identifisert. På samme måte er utviklingen av nervesystemet nøye regulert. Flere gener som er ansvarlig for at nervefibrene «finner veien», på rett sted og til riktig tid, har nylig blitt oppdaget, men mekanismene bak nervevekst til tennene har i stor grad vært ukjente.

Tannorganer hos mus er benyttet for å studere spillet mellom organ dannning og nervevekst til organene i fosterlivet. Flere gener med kjente nevregulatoriske funksjoner ble undersøkt, og ved hjelp av bl.a. in situ-hybridisering og studier av transgene heterozygote lac-Z knockinmus ble det kartlagt hvor og når disse ev. var aktive i tannorganene. Ut fra dette og studier av knockoutmus ble genet Semaphorin3A identifisert som en viktig regulator av nervevekst til tennene. I mus som mangler dette genet mottar ikke nervecellene tilstrekkelig informasjon om hvor de skal/ikke skal, og vokser dermed ukoordinert. Flere gener med kjente nevregulatoriske funksjoner viste seg imidlertid å være aktive også på steder som ikke kunne forbindes med nervevekst. Et av disse genene, Slit1, viser seg utelukkende å være aktivt i ulike signalsentre som regulerer vekst og

Endoskopisk screening for kolorektalcancer

Kolorektalcancer er den hyppigste kreftformen i Norge, og forekomsten er økende. De aller fleste tilfeller utvikler seg via benigne polypper (adenomer), over en lang tidsperiode (ca. ti år). For å finne ut om bruk av endoskopi med fjerning av adenomer kan føre til reduksjon i forekomsten, ble det initiert en stor norsk studie, den såkalte NORCCAP-undersøkelsen (NORwegian Colorectal Cancer Prevention).

NORCCAP er en randomisert undersøkelse, hvor 21 000 kvinner og menn fra Telemark og Oslo i alderen 50–64 år (tilfeldig trukket fra folkeregisteret) ble invitert til screening for kolorektalcancer ved hjelp av sigmoidoskopi. Deltakere som fikk påvist adenomer ved denne undersøkelsen, ble tilbudt full koloskopi med fjerning av polypper innen 4–6 uker. Avhandlingen omhandler gjennomføringen av NORCCAP-screeningsperioden, samt spesielle problemstillinger innen forebygging av kolorektalcancer ved hjelp av endoskopi.

Screeningen i NORCCAP ble gjennomført over tre år (1999–2001). Fremmøtet var høyt (65%), og over 12 000 undersøkelser ble gjennomført. Fremmøtet var noe lavere i Oslo (60%), sammenliknet med Telemark (70%).

Det er kjent at 30–50 % av pasientene klager over varierende grad av smerter og ubehag i abdomen i forbindelse med undersøkelsen, ofte forårsaket av luft som må blåses inn i tykktarmen for optimal oversikt under prosedyren. Det ble testet en metode for

å minske smerter og ubehag i forbindelse med endoskopisk screening ved hjelp av insufflert karbondioksid (CO₂) istedenfor luft under endoskopien. To randomiserte studier ble gjennomført, og det ble vist at insufflert CO₂ fører til signifikant mindre smerter, sammenliknet med den tradisjonelle metoden (insufflert luft). Dette kan føre til økt aksept for endoskopisk screening i befolkningen, og dermed høyere fremmøte.

I en annen randomisert studie ble det vist at bruken av et nytt engangsendoskop gjør det mulig å gjennomføre desentralisert screening utenfor tettbygde strøk ved hjelp av mobile endoskopienheter. Dette har ikke vært mulig med det utstyret som brukes i dag, først og fremst pga. lite mobile vaskemaskiner. Muligheten for desentralisert screening kan være til hjelp når det gjelder eventuell fremtidig innføring av landsomfattende screening for kolorektalcancer i Norge.

Til slutt ble det foretatt en studie av kvaliteten på endoskopier utført av de forskjellige endoskopoprene i NORCCAP. Det var til dels store forskjeller endoskopoprene imellom i funn av patologiske forandringer. Dette indikerer at det er behov for kontinuerlig kvalitetskontroll og programmer for kvalitetsutvikling innen screening for kolorektalcancer.

Avhandlingens tittel

Colorectal cancer screening by flexible sigmoidoscopy. Aspects of quality control and quality improvement based on experience from the NORCCAP (NORwegian Colorectal Cancer Prevention) trial

Utgår fra

Kreftregisteret

og

Sykehuset Telemark, Skien

Disputas 14.1. 2004

Universitetet i Oslo

Michael Bretthauer

bretthauer@rikshospitalet.no

Medisinsk avdeling

Rikshospitalet

0027 Oslo

Stafylokokkinfeksjoner

Vellykket behandling av stafylokokkinfeksjoner er avhengig av hurtig og korrekt identifikasjon samt påvisning av følsomhet for antimikrobielle midler. Utvikling av genotypiske metoder for påvisning av spesielle gener og for epidemiologisk typing har i stor grad kunnet tilfredsstillende økende krav til hurtig og korrekt påvisning av bakterienes egenskaper.

I to av arbeidene er nye metoder (agglutinasjon) for diagnostikk av Staphylococcus aureus sammenliknet med koagulase og ulike metoder for deteksjon av TNase inkludert